1885. XVII. évfolyam. 25. szám. Szerda, február 4.

Előfizetési árak:
Helyben és póstán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „—„
Negyed évre . . 2 „50„

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszin, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.
Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden különbeiktatásért 30 kr.

„Nyilttér“-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

A sajtó és a közönség.

(r. e.) A hirlapi sajtót még mindig nem tudja használni közönségünk s aligha csalódunk, midőn azt hiszszük, hogy igen sok oldalról a sajtó inkább találkozik ellenszenvvel, mint rokonszenvvel. Ennek egyrészt mindenesetre a hirlapirók az okai. Schönerer bécsi képviselő a hirlapirók kiutasitását követelte nyilvános ülésben. Pedig a hirlapirók nem privát passióból mennek a parlamentbe, hanem azért, hogy a nagy közönség tudvágyát kielégitsék s azt az események szinvonalán tartsák. De viszont ha visszaemlékezünk a hires bécsi krach-ra, tudnunk kell, hogy a szédelgő vállalatoknak leginkább a megvásárolt bécsi hirlapok nyujtottak támaszt. A krach előtt a bécsi lapokra (lévén a szédelgők részéről bő mellék jövedelmük) ugyszólván potom áron lehetett előfizetni, a krach után pedig (mikor a szédelgésből elbukás lett) jóval fel kellett rugtatniok előfizetési áraikat. Es az akkori megvásárolt hirlapirók most is müködnek s igy — tekintve még azt, hogy a bécsi sajtó még a budapestinél is inkább kezében van a hirlapirók legtolakodóbb és legarrogánsabb fajtájának, Schönerernek aligha nem volt komoly oka az inditvány megtételére.

De aztán beállott lépésének ellenhatása is: a jó osztrák publikum nem kapott tudósitásokat parlamentjéről s igy a megsértett hirlapiróknak — elégtételt kellett adni, mert — hijába! — a nyilvánosságot nélkülözni nem lehet.

Nem akarjuk ezuttal vázolni a bécsi hirlapirói viszonyokat s nem fejtegetjük, mennyiben hasonlitanak fény- vagy árnyoldalaikkal a magyar sajtó viszonyaihoz, a mely különben szintén azon az uton van, hogy teljesen elveszitse szavahihetőségét és régi jó hirnevét a maga felületessége, czélzatos irmodora, magyartalan irálya és gondolkozásmódja és kivált szenzáczió hajhászata alatt. A fentebbiekben csupán arra nézve hoztunk fel egy példát, hogy a sajtó ha rossz, akkor is szükséges és nélkülözhetlen rossz.

A sajtó különben olyan, a minővé a közönség növeli. Ha a közönségnek imponál a nagy papiros-tömeg, kap olcsón sok és rosszul fizetett munkatársak által telefirkált lepedőt. Ha a sajtó látja, hogy a frivol irányu és idegizgató közleményekkel ellátott lapra fizetnek elő szivesebben, még a legnagyobb lapok is kénytelenek ebből az egészségtelen táplálékból felvenni étlapjukra. Ha a lapok látják, hogy a közönség nem ütközik meg a botrányon s nem követel a lapjától őszinteséget: nem kerülik a botrányt és ha érdekük ugy kivánja, egészen vagy félig hallgatják el az igazságot továbbra is.

És a vidéki lapok?

A közönség mindenesetre megkivánja, hogy lapja teljesen felölelje a helyi élet minden mozzanatát. Pedig egy-egy városban kicsiben ugyanaz történik, a mi az egész országban. Kell tehát a vidéki lapnak is foglalkozni politikával, közgazdasággal, szépirodalommal, müvészetekkel, törvényszékkel és mindennel, a mire — legalább a nagyobb lapok, Budapesten külön szakembert tartanak és fizetnek. Vidéki lap nem igen szolgálhat fényes tiszteletdijjakkal és épen ezért mindama sokféle szakban dolgozik maga a »Signore Szerkeszto« és egy-két munkatársa, el levén foglalva e mellett a lap technikai feladataival is. És ennek következtében aztán vannak olyan vidéki lapok, a melyek egészen rosszak, vagy pedig olyanok, a melyek egyes számaikban mindennap más-más rovatot állitanak ki jól, a többit felületesen — ugy a hogy telik — többet tőlük kivánni nem lehet!

És mégis érdekében áll egy-egy vidéknek, hogy jó lapjai legyenek s hogy azok hiven képviseljék a helyi érdekeket. Mindaz, a mi egy vidék részéről nyilvánosság elé való, a mit emelni, vagy feddeni kell — a központi lapokba nem fér bele; emberbaráti czélok, közhesznu vállalatok, a közélet terén elkövetett visszaélések és a társadalmi élet kisebb-nagyobb eseményei teszik szükségessé a külön lapot. És mindennek képviseletére csakugy vállalkozhatik a vidéki lap, ha a közönség ügybuzgalma támogatja. Milyen ritkán történik az, hogy egy-egy helynek kiválóbb egyénei igyekeznének hatni a nyilvánosság eszközei által! Leginkább akkor folyamodnak a lapokhoz, ha egymást a nyilttérben, a mely nehány fillérért kinek-kinek kitárja ölelő karjait, meg-megtámadják. Ilyenkor azonban (mivel az ily közlemények többnyire első haragban iratnak s a szerkesztő által nem javithatók) többnyire becsuszik az ösmeretes »gyáva«, »rágalmazó« vagy (ha a czikk már nagyon hatásos akar lenni) a stereotyp »gazember« titulus is! Erre következik aztán az esküdtszéki tárgyalás s ha a nyilttér férfiát elitélik, akkor az fizet és ezenkivül félesztendeig, tovább vagy kevesebb ideig igen hüs és csendes magányban elmélkedhetik a felett, hogy kellene a sajtót használni tudni?

Valóban áll az, hogy hirlapiró és közönség kölcsönösen hibásak abban, a mi hirlapi sajtónknak hátrányát képezi és csakis együttes munkálkodásuk által érhető el az a szinvonal, a melyen a sajtó a társadalomnak komoly és méltóságos szavu lelkiismeretévé, a közvéleménynek nemcsak tolmácsolójává, de vezetőjévé is válik, oly közegé, a melyből a társadalom (ugy egyesek, mint az egész) hasznot huznak és annak áldásait élvezik.

Most a sajtó csak révedez, csak bukdácsol és a közönség a sajtót felhasználni nem tudja — s a mikor a hátrányokat érzi, az előnyöket kiaknázatlanul hagyja!

= **Országgyülés.** A képviselőház tegnap rövid ülést tartott, melyen az 1885. évi költségvetésről szóló törvényjavaslat kinyomatása és szétosztása bejelentetvén, az 1885. évre eső ujonczhadjutalékról szóló törvényjavaslat tárgyaltatott, melyet a függetlenségi párt nem fogadott el. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a hosszabb vitának elejét veendő, hivatkozott a tiz évre szóló védtörvényre, mely szerint az évi ujonczhadjutalék megszavazása csak a parliamentnek fentartott alaki jog, de mely hadjutalék a védtörvény tartamáig meg nem tagadható. Madarász József, nem azért, hogy vitát keltsen, de csak azért, hogy nézeteit kifejtse, a nála megszokott hévvel szólt a külön magyar hadseregről, elitélvén a mai állapotokat. Ezután mentelmi ügyek kerültek szóba. Verhovay Gyula kiadatására nézve a ház egyhangulag elfogadta a mentelmi bizottság jelentését. Margittay Gyulára nézve azonban a mentelmi bizottság véleménye megoszlott. A többség megtagadta Margittay kiadatását. Ez ellenében Porubszky Jenő, a bizottság kisebbsége nevében felszólalt, s azt az álláspontot foglalva el, hogy a mentelmi bizottság nem végezhet birói funkcziókat, Margittay kiadatását hozta javaslatba. A ház többsége Porubszky inditványát fogadta el, s igy Margittay Gyula is kiadatott.

A Széchenyi-lakoma.

A nemzeti casinó tegnapelőtt délután 5 órakor tartotta meg a szokásos lakomát Széchenyi István emlékére.

Keglevich István, ki gr. Széchenyi Pál és báró Vay Miklós közt foglalt helyet, felállt és a szokásos pohárköszöntőt mondotta el a következőkben:

Uraim! Midőn gróf Széchenyi István, felejthetetlen hazánkfia óhaját teljesitvén, ma egybegyültünk, hogy ezen általa adományozott serleget emlékére üritsük, szabad legyen megkisérlenem mindnyájunknak érzelmeit tolmácsolni.

A nemesb érzelmü nemzetek, ősidőktől fogva mai napig, a közjó előmozditásában kiváló érdemeket szerzett férfiak emlékét, nagy tiszteletben tartották, és azt megörökiteni igyekeztek az által, hogy nekik szobrakat, emlékoszlopokat, diadaliveket emeltek. Tették ezt hálaérzetük által ösztönözve, de tették azért is, hogy a polgári erénynek ezen fényes jutalmazása által buzditólag hassanak az ifjabb nemzedékre és serkentsék azt arra, hogy az emberi gyengeségeket — és szenvedélyeket leküzdve, önzetlen közhasznu tevékenységeket fejtsenek ki.

Nemzetünk is Széchenyi Istvánnak emlékére irányában tiszteletének, fényes bizonyitékát adta, midőn őt a „legnagyobb magyar“-nak elnevezte; de meg is örökitette alakját és vonásait kőben és érczben; és helyesen. Mégis volna ennél maradandóbb kifejezése hálás tiszteletünknek, magasztosabb módja az emlék megörökitésének.

Legyen szabad erre egy analógiát felhoznom. Egy középkori főurhoz egykor ezt mondá vendége: „Várkastélyod fényes, kincsekben bővelkedik, de nem eléggé biztos, mert nincsenek eléggé erős védfalai, bástyái“; a főur ekként válaszola csodálkozó barátjának: „holnap reggel lesznek“; és midőn hajnalban kilépének az erkélyre, a várat körül álló felfegyverezett jobbágyok ezreinek ajakáról ezen kiáltás hangza fel: „utolsó vércseppünkig védjük urunkat, jótevőnket“; és a vendég meghatottan szóla: „igazad van, a kiből épültnél erősebb védbástya egy nep szeretete!“

Helyesen cselekedtünk, a midőn nagy halottunk emlékét az által tiszteltük, hogy testét érczben és kőben megörökiteni igyekeztünk és igy érzelmeinknek látható kifejezést adtunk, valóban megörökitve azonban emléke csak akkor lesz, ha az ő hallhatatlan részét örökitjük meg, felvevén szivünkbe erzelmeit, agyunkbn eszméit, követvén az általa jelzett irányt, — megszerezven és gyakorolván azon polgári erényeket, melyekre ő ösztönzött, szóval és példával: a ferfias bátorságot és mérsékletteljes higgadtságot, az önzetlen munkásságot, a rend és kötelesség érzületét, a bölcs takarékosságot és az áldozatkész bőkezüséget, a komoly megfontolást és az erélyes kezdeményezést, végre mások jogainak tiszteletben tartását és a felebaráti szeretetet.

Ha ezen részét az ő lényének és szellemének felszittuk magunkba, akkor, de csak akkor fogjuk jogosan mondhatni: bámult, szeretett nagy szellem, megörökitettük emlékedet, nemcsak érczben és kőben, hanem verben és szellemben is; átérezzük érzelmeidet, megértjük eszméidet, követjük lépteidet, folytatjuk törekvéseidet; a te földi működésednek hatása tart ani fog évszázadokon át, a te emléked pedig élni fog addig, a meddig magyar ember él e hazában!

Uraim! nem tartom szükségesnek, hogy Szechenyi Istvánnak tulajdonságait, erényeit, tetteit elősoroljam; ki az, a ki azokat nem ösmeri, akár a kik velök éltek, küzdöttek, akár mi, a fiatalabb nemzedék, kik hátrahagyott irataiból és alkotásaiból és kortársainak dicsérő szavaiból ösmerjük őt; hiszen minden magyar ösmeri, szereti és bámulja őt.

De igen is ünnepélyesen kivánom ez alkalommal a magam részéről hangsulyozni, és nyugodtan elvárom az ifjabb nemzedek minden tagjától, hogy elmondja szivének mélyében velem: emeljünk nagy holottunknak emlékszobrot szivünkben és agyunkban, mutassuk meg, hogy nemcsak olvastuk életrajzát, de meg is értettük annak horderejét, hogy nemcsak hallottuk szavait, de fel is fogtuk azokat, hogy tetteit nemcsak bámulva dicsérjük, hanem azokat utánozni törekszünk, mutassuk meg, hogy nem hiába törekedett és szenvedett éreztünk egy oly magasztos szellem; kövessük utját, megfontolva, de buzgón és önzéstelenül.

Legyen felettünk alkotó szelleme, melyre ma nagyobb szükség van, mint valaha!

Sorsunkat a gondviselés jobbra forditotta, fennállásunk biztositva van, szabadságunkat fenyegető vész a láthatáron nem észlelhető; itt az ideje, hogy egész odaadással működjünk az ő czélzatainak valósitására: hogy nemzetünk legyen magyar, legyen gazdag müvelt. Egész nyugodtan haladhatunk ma e téren, de azért munkálkodjunk szakadatlanul, haladjunk lankadatlan erővel; mert homályos előttünk a sors könyve, váratlanul támadhatnak a láthatáron sötét fellegak, melyekből óriási gyorsasággal vész teljes vihar fejlődhetik, és jaj a mi elszigetelt fajunknak, ha a vész órájában nem lesz erős anyagilag és szellemileg.

Ezen haladási müben, mely csakis a társadalom minden tényezőjének önzéstelen közremüködése mellett oldható meg, fényes szerep jut a magyar nemeti osztálynak; azon nemességnek, a mely 1848-ban hazafias áldozatkészséggel lemondott előjogairól, s mely azóta és jövőben hivatva van vállvetve a fejlődő középosztálylyal és néppel közremüködni a haza javára és a néppel közelebbi érintkezésénél fogva, annak szellemi fejlődését előmozditani, ezáltal helyrepótolván a multban elkövetett mulasztásait s annak erkölcseire hatni, tanácsával és kivált példájával, azon magyar nemesség, a melynek Széchenyi István is fia volt, és melynek fejlődésére döntő befolyása volt, az ő alkotó szellemének. — Jól látta ő a nemzetek történetéből, mily üdvös hatása lehet a népnek fejlődésében egy ezen szerepre méltó nemességnek; de látta azt is, hogy a nemesség csak azon nemzeteknél tartotta meg mervadó befolyását, tisztelettel környezett állását, és ennélfogva csak ott gyakorolhatott üdvös hatást a nemzet fejlődésére, a hol helyzetének magaslatán állott.

Látta ő, hogy valamint a népek boldogsága gyenge alapon áll, ha az csak anyagi gazdagságra van fektetve, de hiányzik a szellemi müveltség, és hogy valamint az ész fejlődéseinek legfényesebb korszakaiban gyorsan beállott a rohamos hanyatlás, ha amavval párhuzamossan nem tartották meg az erkölcsiség örök törvényeit, hogy éppen ugy a nemességnek, befolyása nem vagyoni, hanem szellemi, és erkölcsi tulajdonságaitól függ. És ezért buzditotta ő a fiatal nemzedéket is arra, hogy elvezzen, férfiasan és mérsékelten, de dolgozzék is; gazdagodjek, de gazdagitson is, csak az tartsa magát többnek, a ki többet bir, és pedig nem vagyonban, hanem munkában: és hogy érdemet ne keressen a születésben csak és rangban, hanem az emberiség érdekében való közremüködésének mérvében.

Ezen eszmék vezérelhették őt, midőn a nemzeti casino alapitását, nagy küzdelmek után kivivta; ama vészteljes időben szükségesnek, mindenkor üdvösnek látta, hogy a nemesség folytonos érintkezésben maradjon a fejlődő középosztálylyal, a tudomány és irodalom ferfiaival.

Haladjunk tehát e téren is az ő nyomdokain, mellőzve valahára és mindenkorra minden előitéletet, és bizonyitsuk be, hogy magunknak csak annyi jogot vindicálunk, és viszont másoknak jogait oly mérvben feltétlenül tiszteljük, a mily mérvben jogok élvezetére minket és másokat teljesitett hazafiui kötelesség jogosit.

Lengjen felettünk szelleme, és szivünkben örökké éljen emléke!

Éljen!

Ezen szép áldomás után az asztali felszolgálás tovább folyt. Az ülés vége felé gr. Károlyi István, mint a casino igazgatója rövid szavak kiséretében a casino tagjaiert és az egylet fenállásáért ürité poharát. Az éljenzések lecsillapultával a tagok a társalgó termekbe vonultak.

= **Az orsz. függ. és 48 as párt** febr. 1-én Irányi Daniel elnöklete alatt tartott értekezleten a folyó évi hadjutalék megajánlásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta s elhatározta, hogy azt nem szavazza meg. A felszólalással Madarász Jenő bizatott meg. A gyámi és gondnoksági törvény módositásáról szóló törvényjavaslatot, illetőleg a párt politikai álláspontot nem tartván főnn, a felszólalók saját szempontjukat képviselik. A karczagi és jászberényi törvényszékek megszüntetéséről és nemely járásbiróságok szervezéséről szóló törvényjavaslatot a párt nem helyesli, ellenzi a partialis rendezést és a törvényjavaslat ellen szavaz. — Végül a mentelmi ügyek vétettek tárgyalás alá és nyilt kérdésül hagyattak.

= **Ha Tisza Kálmán** Becsben jár, akkor az országban általános megdöbbenés uralkodik, mert mindenki keresi magában, hogy valjon micsoda áldatlan terv van megint készülőben? Bécsi politikai körökben azt hiszik, hogy Tisza Kálmán legutóbbi bécsi utja — ez idén pedig a legelső — összefügg azon rendszabályokkal, a melyeket Ausztria-Magyarország a franczia és német vámemelések ellen hozni fog. Ez még csak megjárná, ha nem kellene attól tartanunk, hogy igaz egy másik, a miniszter bécsi utjára vonatkozó vélemény is. E szerint ugyanis Ausztria-Magyarország és Oroszország közt — illetőleg ugy értendő, hogy az osztrák és orosz kormány közt egyfelől, a magyar és orosz kormány közt másfelől, természetesen a külügyminiszterium utján — tárgyalások indultak volna meg egy **kiszolgáltatási szerződés** létrehozatala iránt. A Bud. Korr. — hivatalos könyomatu szerint — ugyan „e hirek minden tényleges alapot nélkülöznek.“ Azonban a hivatalosak minden ily manchikáczió tagadni szoktak s igy örömmel halljuk, hogy ezen ügyben a függ. párt egy tagja legközelebb interpellálni szándékozik a miniszterelnököt. Majd meglátjuk, mi sül ki az épen nem hihetlen hirekből!

Hogy tánczolják most a csárdást?

Régen készülök már én erről irni, csak attól tartottam mindig, hogy sokakat teszek ellenségeimmé s szavam elvégre is csak kiáltó szó lesz a pusztában. De a mig én igy tanakodtam legnagyobb meglepetésemre néhány nap előtt nem is egy, hanem három vagy négy czikk jelent meg az ujságokban melyeknek éle a modern csárdás ellen irányul, a hogy az napjainkban első helyet biztosit magának még a legelső salonok tánczrendjében is. E czikkek közül különösen a „Nemzet"-ben megjelent „Hogy volt" czimü komolyabb figyelmet érdemel; szerzője rámutat azon fenyegető veszélyre, hogy csak néhány év előtt is még az egész világon a legszebb nemzeti tánczok egyikének elismert, s gyönyörü mozdulatokban valóban bővelkedő csárdásunk nemcsak itthon, azok előtt kezdi veszteni nymbusát, kik nemesebb izléssel birnak, hanem még külföldiek előtt is, kiknek szájából, sajnos, már többször volt alkalmam azon kicsinylő nyilatkozatot hallani, hogy ez hát az a hires csárdástáncz, melynek szépségeiről annyit hallottak?

A „Hogy volt" szerzője szintén idézi egy angol urlember szavait, ki hazánkban egy csárdást végig nézett s arról nemcsak hogy nem nyilatkozott elismerőleg, de sőt határozottan elitélte. Én ezen angol urnak helyében még annyit tettem volna hozzá, hogy ha ezt a csárdást nem járnák zeneszóra, minden mást lehetne gondolni, csak azt nem hogy ez táncz.

Köszönet az emlitett czikkek irőinak. Nemártana, ha azokat a szülők ugy, mint a tánczoló fiatalság megszivlelné. Ki kell azonban jelentenem, hogy az ő szavaik, melyekkel a csárdás mai tánczolási módja ellen kikelnek, még nagyon is gyöngék arra nézve, hogy a bajt megszüntessék; egész záporesőt kellene zuditani fölé, annyira megbotránkoztató ez a mostani csárdás. Csak külsőségek azok, melyeket ostoroznak, s azért legyen megengedve, hogy én, mint szakember, szintén elmondhassak egyet-mást a csárdás felől, melynek ha szépen tánczolják, csakugyan nincs párja a világon.

Nézzünk csak egy — a mai divat szerint — csárdást tánczoló párt. A tánczos szétereszti lábait, karjai mint vaskapocs ölelik át és szorongatják a szegény hölgyet: igy járják a kopogóst. Ezt nevezik aztán „betyár csárdásnak." Pedig bizony még a parasztlegények sem igy tánczolnak. Az ő mozdulataik, ha szenvedélyesek is, soha sem illetlenek. A parasztlegény szépen tánczolja a csárdást, s fővárosi fiatalságunk minden tekintetben tanulhatna tőlük.

Én azonban más eredetét tudom ezen ugynevezett „csárdásnak." Nem a népélet annak a forrása, nem onnan sajátitja el formáit, hanem egész máshonnét. S a tisztességes bálokba fokonkint mégis bekerülnek ezek a mozdulatok, ezek a formák, főleg éjfél után, s tisztességes családok ártatlan leányai élvezhetik az ily juxokban való activ szerepet és örömet. És a szülők, ha ott vannak is leányaikkal a bálban, mindebben nem találnak semmi különöset, pedig némely kirivóbb esetben majd ol megbotránkoztató ez mint akár a kankán. A mai bálokban a tánczosnő válóságos áldozat kit a fölhevült fiatalság kénye kedve szerint forgat és ölelget, nem törődve semmi illedelemmel. Mégis tudok esetet, midőn az apa erőszakkal szabaditotta ki leányát tánczosa karjai közül, mert fölháborodott az ocsmány mozdulatok láttára.

A csárdás már valami ötven éve, hogy meghonosult salonjainkban s eredeti szépségeit igen sokáig megőrizte, csak egynehány éve, hogy annyira eltorzitották. Leghelyesebben ugy fejezhetem ki, ha azt mondom, hogy a csárdás pár év óta germanisálva lett, mert a régi egyszerü és mégis délczeg lépéseket és mozdulatokat „O du lieber Agustin"-féle lépések és mozdulatok váltották fel.

Az igazi csárdás manapság csak a népnél található fel, ott, honnét azt müveltebb körök is vették, melyek már annyira eltorzitották. Tapasztalásom szerint fővárosi fiatalságunk közt csakis azok tánczolják még meglehetősen a csárdást, kik itt végzik tanulmányaikat, a szünidőket pedig vidéken töltik, hol a nép közt forgolódva, többször alkalmuk nyilik arra, hogy a parasztlegények és leányok csárdását megnézhessék. Ezeknek száma azonban édes kevés, azokéhoz képest, kik ezt nélkülözve frivol mozdulataikat az előkelőbb bálokba is ugyszólván beültetik.

Nekem sokszor alkalmam nyilik ezen „betyár csárdást" egyes házaknál bemutatni s ha ezt teszem, hiven és tulzás nélkül teszem mindig. S különös, hogy bár minden oldalról állitják és bizonyitják, hogy a mostani bálokban csakugyan ugy tánczolnak, s az illemtelen mozdulatok fölött legnagyobb megbotránkozásukat fejezik ki a tánczmulatságok alkalmával mégis szótlanul nézik a szülők, ha leányaikat a tánczos ugyanolyan, vagy megközelitő módon ölelgeti és forgatja.

Nem akarom én mindezek után azt állitani, sem kivánni, hogy a salonokban is ugy tánczoljuk a csárdást a mint azt a nép tánczolja. Mert a népnél olyan mozdulatokat és taglejtéseket is találunk melyek bár eredetiek és szépek, és bennök semmi kivetni való nincs, de finom társaságokban még sem alkalmasak. Mint mindenben ugy ebben is csak a dolog lényeget kell keresnünk, s a nép csárdásából a Salonokba illőt és megfelelőt átvennünk.

Szólnom kell még tánczosaink azon minden aesthetikai érzést sértő szokásairól, mely szerint hölgyeiket erővel a czigányok közé czepelik s ugyszólván azok hátán tánczolnak. Már most kérdem, hogyha a tánczos magához préseli tánczosnőjét, ha a czigányok fele furakodó párok egymást szorongatják, a hőség kiállhatatlan, a fullasztó léget a legutolsó korcsmákhoz hasonlóan a legszilajabb kurjongatások töltik be, kérdem most az elfogulatlan nézőt: vajjon egyáltalában táncz-e ez? Minő szánandó helyzet en lehet az a szegény hölgy, ki gyakran egész órákig kénytelen igy mulatni, a tánczosok és álldogálók gőzölgő lehelletét, veritékben uszó test ük kipárolgását beszivni? Hát ez tánczmulatság? Megengedem, hogy — az illetlen mozdulatokat leszámitva — a nép csakugyan igy tánczol a czigányok közvetlen közelében, kurjongatás is hallatszik elég, csakhogy a nép nem is tánczol ám a vigadó termeiben, hanem szük helyiségekben, hová alig fér husz ember, beleszámitva a zenészeket is. Aztán ha a parasztlegényhez illik is, ha a czigányok közé keveredik és kurjongat, salonokban ez nem lehet helyén.

Az ilyen jeleneteket én — bocsánat a szóért — összeférhetetlennek tartom azzal, a mire oly jogosan vagyunk büszkék: európai és magyar czivilisationkkal és illemérzetünkkel. Pedig a rossz példa ragadós, és tánczosaink azon része is, mely eddig illedelmesen tánczolta a csárdást, elhiszi, hogy ez csakugyan betyár csárdás, és utánozza a többit. Ez pedig annál könnyebben megy, mert mint már emlitettem, ezen ugynevezett betyár csárdásban a tánczos egyebet sem tesz, mint hölgyét ölelgeti és szorongatja, s igy az egyedül a tánczban megengedett szabadságokkal visszaél. Hogy minő káros befolyással lehet egy fiatal leánynak erkölcsi érzületére az ily táncz, azt minden következetesen gondolkodó szülő beláthatja. Én azonban nem tulzok, midőn harminczöt évi tánczlanitói működésemre és bő tapasztalataimra hivatkozva azt állitom, hogy az ilyen táncz egy fiatal leánynak testileg is megrontója lehet. Erre nézve szivesen szolgálok felvilágositással, ha bármely lelkiismeretes szülő hozzám fordul.

Azoknak, a kiknek az ilynemü csárdásban kedve telik, jelszava egy idő óta: „Csárdás! no most szabad a vásár!" A tánczosnő hatalmukban van s a tánczszabadság ugyancsak ki lesz zsákmányolva. Harminczöt évi tapasztalásaim után nem veszik tulzásnak, ha kimondom, hogy az annyira labrakapott ilyen csárdást százszorta károsabb befolyásunak tartom a kankánnál is, mert ezt nyilvános bálokban nem járták, s inkább csak a szemnek való volt, mig ez a csárdás már egy-egy tisztes helyre is befészkelte magát, s az érzékiséget ugyszólván titkon, nem mindenki előtt feltünő mozdulatok és szoritgatások által éleszti és ingerli.

Igy történik aztán, hogy külsőleg kifogástalan tánczmulatságok alkalmával, oda nem való szenvedélyek foglalják el a szigoru illedelmesség helyét.

Igy áll a dolog a mi jogos büszkeségünkkel, a szép csárdással. Ki van az ma már forgatva minden ékességeiből. Pedig nincs táncz a világon, melyet annyiféle kellemes változattal s mégis oly nemes egyszerüséggel lehetne tánczolni, mint a csárdást.

A többi tánczokról sem szólhatok elismerőleg, mert mostani fiatalságunk minden mást is igen-igen rosszul tánczol. Hol van azaz idő, mikor magyar ifjaink a legszebb, a legdélczegebb daliák és a legjobb tánczosok hirében állottak az egész világon!

Hogy e hanyatlásnak mi az okozója, e felől röviden a következőkben mondom el nézeteimet. Ifjaink nagyobb része nem tanul tánczolni, más része nem annak idejében tanul, s a kevesek is, kik gyermekéveikben tanulnak, ritkán oly szerencsések, hogy jó mester vezetése alá kerüljenek. Majdnem annyi manapság a tánczmester (különösen a fővárosban), mint photographus, s kevés kivétellel olyan existentiák, kiknek ez a mesterség utolsó menedékük. Nyáron a legnagyobb részük, mint fodrász, szabó, czipész, sőt mint iparlovag is szerepel, telen azonban nagy falragaszok hirdetik őket, kik rövid két hét alatt meg tanitják a tánczművészetére még a medvét is. Hogy ők maguk tudnak-e tánczolni, hogy van-e tanitási rendszerük, azt nem kérdi tőlük senki. Egy jól félreeső helyen rendesen a király-utcza környékén, táncztermet nyitnak, zongorát állitanak egyik sarkába, s folyik a táncz egész télen. Tánczosnő mindig akad elég. A tánczmulatás ott abból áll, hogy egyik a másikat nézi, aztán addig próbálgatja, mig csak valahogy nem megy. Tudni pedig akkor tud, mikor már nem lökdösik minduntalan oldalba, s ő sem hág minduntalan a vele tánczoló hölgy lábaira.

Vannak azután tánczmesterek, kik magánórákat adnak, de ezek legnagyobb része szintén nem érdemli meg a tánczmester nevét. Hogyan gondoiható már most, hogy attól, ki maga sem tud semmit, valaki tánczolni tanulhasson? Azon kevés tanitóknak pedig, kik tanitani képesek, az a legfőbb hibája, hogy csak a tánczot tanitják, az illemet és kellemet nem. Pedig tapasztalásom arról győzött meg, hogy az utóbbiak a fontosabbak és nem az első. Tánczolni megtanul két hét alatt mindenki, de elegáns, kellemes és illedelmes mozdulatok olyatén elsajátitásához, hogy azok természetünkké váljanak, több évi, kedvvel folytatott gyakorlás szükséges. És itt hibásak a szülők, kik közt vajmi kevesen vannak, kik ezt belátják. Tánczmestert fogadnak, rendesen az elsőt, ki kezük ügyébe esik, vagy azt, ki magát történetesen ajánlja. Ennek vége nagyon természetesen az, hogy a gyermekek megtanulnak ugrálni, de tánczolni nem.

Pedig senki sem fogja tagadni, hogy a táncz mai társas életünknek egyik kiváló fontosságu tényezője s a szülőkre nézve nem lehet közönyös, hogy gyermekeiket ki tanitja tánczolni, egy ahhoz értő-e, vagy egy iparlovag. A táncz, összekötve az illemtannal, hivatva van az ifjaknak és leányoknak külső megjelenést kellemessé tenni és ez mai napság épp olyan fontos valami, mint a belső, a szellemi kiképzés. S éppen ez okból igen csodálatosnak tartom, hogy mig a nevelő, nevelőnő, énektanár, stb. megválasztásánál a szülők annyira óvatosak, — a tánczmesterrel nem sokat törődnek.

Most visszatérve a mostan divatos csárdásra, különösen a szülők figyelmét hivom fel arra nézve, miszerint velem együtt oda hassanak, hogy nemzeti tánczunk e carricaturája salonjainkból mielőbb kiküszöböltessék. Én a magam részéről ugy szóval, mint irásban nem fogok a küzdelemmel felhagyni s reményiem, hogy e törekvésemben találkozni fogok ugy a jó érzésü fiatalság, mint a jóindulatu sajtó támogatásával, kik előtt a társas élet ez elbetyárosodása, tudom, nem közönyös, sőt inkább olyan baj, melynek orvoslására örömest nyujtanak segédkezet.

Müller Lajos, tánczmester.

Az ó-kori római konyha.

Sinka Sándor-tól.

(Felolvastatottt a **debr. felolvasó-körben**, jan. 29-én.)

(Folytatás.)

Nálok is mint az ókor valamenyi népénél szokásban volt a bort vizzel vegyiteni, még pedig langyos vizzel, mert ezt az egészségre előnyösebbnek találták s különösen aggoknak és betegeknek nagyon ajánlották. Az ivásról lévén szó, be kell mutatnom a római társaságot a vigalomban az ivó asztalnál.

De találkozunk olyanokkal is, kik jéggel vagy hütött vizzel vegyitettek; még pedig Néró császár találmánya után először megfőzték a vizet, hogy teljesen tiszta legyen, s azután hütötték le.

A modern champagnerezések s éjjeli tivornyák szerény mulatságoknak tünnek fel ahoz képest, a mint a római „graeco more" az az görög módra ivott és mulatott. Csakhogy mig a görögöknél pusztán ferfiak vettek részt: addig Rómában az egész családot elragadta a dőzsöles, a nőket és gyermekeket sem véve ki, kik aztán oly jeleneteknek valának tanui, melyek miatt pirulniok kellett.

Az ebéd végével az ételek elhordása után, vagy néha később is a mulató-társaság mindenik tagja drága keneteket s Huntius szerint rozsa-myrthus — vagy zöld borostyan koszorukat kapott s azt, valószinüleg a bor bódító hatása ellen, feje köré tüze. Ezután kocka dobással egy „rex bibendi"-t, borkirályt választottak, kinek kötelessége volt, a borvegyitésnél figyelembe veendő arányt megszabni, az egymásután üritendő telt poharak számát s a sorrendet meghatározni, egyeseknek dalt és beszédre themát kijelölni. — A kit a borkirály irásra szólitott, vagy a kinek a feldeciliteres poharat odanyujtotta, annak azt egy hajtásra teljesen kikellett üritenie s nyomban utána még annyit, a mennyit a borkirály kezdetben megszabott.

A kiüritendő poharak száma 1—11-ig terjedt; toasztoknál rendesen annyi kivántatott a hány betüből álit az ünnepelt neve. Természetes, hogy az ilyen szokás annál inkább előmozditá a mértéktelenséget, minnél gyakrabban szorgolták egymást a kölcsönös felhivással az irásra. Hogy mámorközben a bor vegyitet-

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

A régiség buvár.

Óváry András ur igen derék ember volt, mint ember, csak egy mániája volt: szenvedélyes régész volt a csakhogy a nélkül, hogy azt tudományosan értette volna. Háza végén terült el egy nagy kert; oda egy épületet épitetett s azt rendezte be régiségei számára, melyeket husz éven keresztül gyarapitott.

— Hát aztán mit akar ezzel a sok lommal András bácsi? — kérdé tőle gyakran unokaöcscse Gabri.

— A nemzeti múzeumnak hagyományozom, — mondá s gyüjté rakásra a sok régiséget antiquáriumában, mely nem állott egyébből, mint régi cserépkályhák düledékeiből, régi sustákokból és rézpénzekből, ócska vasakból törött s a ház alapjának ásásakor talált néhány cserép-ibrik darabjaiból, régi könyvekből, kövületekből, mult századok rossz, de drága pénzen szerzett fegyvereiből stb... stb. A sok lim-lom között akadt egy-két becses bronzkori lelet: de azokat András ur nem ismerte föl. — De nem is ezek voltak legfőbb kincsei muzeumának; ő leginkább hires, nagy emberekről maradt emlékek gyüjtésével foglalkozott. Sokan is behuzták az öreg urat, de ha ilyenkor valaki figyelmezteté a csalásra, még neki állott feljebb.

Megvolt neki Mátyás király egy hajfürtje, egy fél csizmája; Kinizsi tubákos pixise; I-ső Ferdinánd bajusz-kefeje; Bocskai pápaszeme; II-ik Rákóczy Ferencz dupla-puskája, és a mit minden kincse közt legtöbbre becsült: Zrinyi Ilona háló-reklije és Isten tudja még hány ócska holmija, a mivel az öreget rászedhették. — Ha mondták neki, hogy Kinizsi idejében nálunk még a dohányt sem ösmerték, — Ferdinánd soha bajuszt nem viselt, Bocskaynak nem volt pápaszeme s Zrinyi Ilona hálóreklijét egy zsidó asszony viselte uj korában: no hiszen akkor volt haddel-hadd!

— Irigylitek ugy-é! mert az enyém; hanem ha a pesti muzeumban volnának, akkor bucsura járnátok hozzájok.

Egyszer aztán azt a bolondot tette, hogy ötven éves létére megházasodott, Csakhogy ugylátszott, hogy már itt nem régészeti hajlamát követte, sőt nagyon is az ujkorból vette élet-párját, lévén a menyecske nem több, mint tizennyolcz éves.

András ur csak ezután is folytatta régészeti munkálkodását. Ha valahol kutat vagy házalapot ástak, ő ott volt mindenütt s hordatta haza a cserepeket és korhadt csontokat. A kis feleség pedig ezalatt unatkozott, busult odahaza s egy csepp hajlamot sem mutatott András ur nemes passiója iránt.

— Ez igy nem jól lesz, — gondolá magában András ur, — feleségemnek igazsága van; nem mindenki érti a régiséghant. Gábor öcsémet magamhoz veszem lakni, legalább mig én távol vagyok, vagy antiquariumomban időzöm: ő ezalatt mulattatja szegény feleségemet.

Ugy lett; Gábor öcsém az öreghez ment lakni s képzeljék önök! a menyecske többé sohasem panaszkodott, sőt olyan vig kedve volt mindig, hogy András ur gyakran elégedetten mondogatá:

— Lám, megmondtam! Gábor öcsém mulatságos ember; feleségem ugylátszik, jól találja magát mellette.

És csakugyan ugy is volt, mert Gábor öcsém m g az iskolát is kezdte hanyagolni a szép menyecske miatt; annyira szivére vette András bátyja nyugtalankodását.

Lássuk csak, hogy mivel szokta mulattatni a kis menyecskét.

András ur az antiquáriumban buvárkodik, felesége pedig felgyürt karjával gyomroz a konyhában egy tészta darabot a nyujtódeszkán, a miből szokta csinálni azokat a jó turós béleseket, a miket András ur oly nagyon szeret. Hanem a Gábor öcsém ugylátszik nem a tészta gyurás mesterségének megtanulásáért settenkedik a kis menyecske körül, mert máskülönben nem csipkedné meg olykor-olykor — mikor szerét teheti — a menyecske hófehér, gömbölyü karjait.

— Menjen innen, mert betapasztom a száját! ugyan ne csintalankodjék mindig.

— Nem addig, mig meg nem csókol.

— Az ám, magának mindig csók kéne!

— De mikor én ugy szeretek csókolózni.

— Szólt Gábor össém s hirtelen átölelve a kis menyecske derekát, elkezdé bizonyitgatni állitását.

— No, vigyázzon már, még leharapja az orromat . . . jaj, Istenem! elég volt már no!

— Nem, addig nem megyek el, mig maga is megnem csókol.

— De hisz majd adok én magának! — mondá s elkezdé tésztás kezével fenyegetni.

Gábor öcsém látván, hogy a menyecskével nem igen boldogul, könyörgésre fogta a dolgot.

— Az Isten is megáldja Erzsikém, csókoljon meg, mert igazán beteg leszek s nem tudok ma ebédelni.

— Annál jobb, legalább vacsora is marad a déliből. Maga ugyis annyit eszik, mint két ember.

— Egészségi szempontból teszem; lássa, most is milyen czingár vagyok.

A menyecske elkaczagta magát s jó kedvében hátra nyujtván két karját, ajkát csókra nyujtá; ugylátszik, hogy ő sem ellensége a csókolózásnak.

— Elég volt már no! hagyjunk máskorra is!

— Csak még egyet.

— Egy cseppet sem! még megtalál ártani s nem tud tőle ebédelni. Pedig maga hizni akar.

Ezen aztán ebédig elkaczagott a kis menyecske, lévén a Gábor öcsém oly czingár emberke, hogy a mázsán becsületes százhetven fontot nyomott.

András ur is különös jó kedvvel jött fel a kertből s az egész ebéd alatt feltünő kedélyesen viselte magát.

— Talán valami becses leletre akadt bátyám, hogy olyan jó kedve van? — kérdé Gábor.

— Hehe! becses leletre? az ám, még pedig milyenre! hanem majd elbeszélem ebéd után.

Mikor az ebéd elmult, András ur rágyujtott egy százesztendős tajtékpipára, melyen Budavár ostroma volt szépen kifaragva. Szemöldökét magasra tolta s fontoskodó arczczal elkezdett beszélni.

— Tudjátok mit? egy nagyszerü ajánlatot kaptam egyik bécsi antiquáriustól, — mert hirem van már nekem ott is.

— Ugyan mit?

— Elakarja adni nékem Szent Erzsébet, Endre királyunk leányának menyasszonyi ruháját ötven rongyos forintért!

— Csak nem szedeti rá magát bátyám azzal a csalóval?

— Mit, csalóval? hát ha az összes vagyonomat kérné, nem odadnám érte! — szólt András ur nagy indignátióval. — De bizony már meg is irtam a levelet s pár nap mulva megkapom a becses ereklyét.

Beszélhettek aztán az öreg urnak akármit. Feleségével és öcscsével összeveszett s kicsi hija, hogy haragjában a fejükhöz nem vágta a drága pipát.

Egy hét mulva megérkezett a becses

len maradt, vagy a kispoharak öblös kancsókkal cseréltettek ki, akárhányszor megtörtént. Horatius kancsókról szól, melyeket egyhajtásra kellett kiüriteni s olyanokat is említ, kik a kancsótartalmát a thrákok módjára egyenesen a garatra önték a nélkül, hogy ajkukat összezárták volna. — Valódi barbár szokás, mely önkéntelenül emlékünkbe idézi a középkori tivornyákat, midőn az izmos lovagok váraikban az óriás kancsók helyett hatalmas lovag csizmáikat szinültig tölték arany nedüvel s egyhajtásra talpig üritették.

* * *

Azonban csak most veszem észre, hogy a hogyan kérdésel foglalkozván még nem tudjuk mit evett hát a római ember? Ha pusztán a császárság korbeli urirendről volna szó, Eduárd királylyal felelhetnők, hogy: „Vadat halat s mi jó falat, szem szájnak ingere s ezen kivül mindent, mit az akkor ismer világ szolgáltathatott. De mi általánosságban mindenkori és minden rendü rómait szemelőtt akarunk tartani, soroljuk elő azért történeti sortöneti sorrendben ételeiket, ugy a mint azokat a társas élet fejlődése, a világ forgalom és kereskedés emelkedése s az ezzel karöltve járó gazdagodás, jóllét és fényüzés a rómaiak asztalára hozta.

(Folyt. köv.)

Helyi hirek.

* **Adoügy**. Január hó folyamán befizettetett a debreczeni adópénztárnál 1876–84 evről:

Hátrány:	7263	frt. 18	kr.
Folyó évről:	3299	„ 25	„
Késedelmi kamat	252	„ 54	„
Összesen:	10.814	„ 97	„

* **Elfogott betörő**. A Rickl József ur üzletebe i tegnap elkövetett nagy lopás tettesét még az esteli órákban sikerült a rendőrségnek elfogni. A tolvaj Glück Sámuel aradi illetőségü zsidó legény volt. A jó madár épen a vonatra akart ülni a mintegy 250 frt értékü ruhanemüekkel, midőn Szemetkai rendőrbiztos letartóztatta. Glück elfogatása után töredelmesen bevallotta tettét, s megis mutatta, mily könnyü szerrel hatolt ő be a zárt ajtón keresztül egyszerü vasdarab segélyével. A tettest átfogják adni a kir. törvényszéknek.

* **Nepesedés**. Jan 25-től 31-ig terjedő héten született ref. valásu fiu 15, leány 7; együtt 22, kath. 4 fiu, 4 leány, együtt 8 összesen 30 gyermek.

* **Uj iparosok**. A mult január hó folyamán 18 egyen nyert iparhatósági bizonyitványt Debreczen városában. Idegen iparosok is telepedtek le. Az engedelyekért 150 frt. szedett be az ipariskoláztatási alap javára.

* **Katonaság**. Debreczen helyőrsége jelenleg: közös hadseregbeli katona 1285 ember 517 lóval; honvéd 277 ember 91 lóval.

* **A hetivásárról**. A tegnap tartott hetivásár igen látogatott volt; vevők s eladókban nem volt hiány. A sertésvásárra sok állat hajtatott. A szalonna métermázsája 39–42 frton kelt minőség szerint; háj 44—46 frt közt változott. Buza 6.80 tól 7.50-ig kelt. Rozs 5,90—6., árpa 5.40—5.60, zab 4.80—5. frt. Burgonya 1 frt 15 kr.

* **H.-Böszörményben** mult hó 31-én a kerületháza nagy termeben kitünően sikerült vadászbál volt, melyen volt alkalmunk a helybeli és környeki előkelőség szine javát együtt láthatni. Daczára, hogy a hölgyek a legnagyobb fényben jelentek meg; feszteneség s határtalan jó kedv uralkodott. A rendezőség, melynek élén a vadász-társulat alelnöke Dr. Losonczy Álmos minden lehetőt elkövetett, hogy a bál mennél fényesebb és élvezetesebb legyen. Fáradozásának meg is érte jutalmát, mert oly diszes és válogatott közönség jelent meg, minőt H.-Böszörményvárosa ritkán lát együtt. A bál anya tisztett Dr. Losonczy Álmosné szeretetre méltóan teljesite. A női tánczrend igen csinos volt, melynek külsőlapját a vadász jelvény diszitett. Az első négyest mint egy 40 pár tánczolta. A hölgy koszorubun ott látnak: Dr. Losonczy Álmosné, Galiánfi Lajosné, Lévay Mártonné, Somossy Béláné, Konrád Sámuelné, ifju Sóvágó Gáborné, Szeremley Józsefné, Szekes Endréné, Márk Endréné, (Debreczenből). Kovács Andrásné, Reményfi Lajosné, Szabó Mihalyné, Ray Lajosné, Begedy Péterné, Fuchs Alajosné, Magi Jánosné, Cseh Béláné, Szabó Antiné, Gaál Bertalanné, ifju Karap Imréné, Glósz J. né, Györösy Imréné, Kövér G.-né, Takács Sándorne, Bodó Bertalanné, Fried Isidorné, Ürményi Lajosné, Uzonyi Péterné stb. ürhölgyek, továbbá Reményfy Katicza, Gallánfy Margit, Begedy Etelka, Szeremley Piroska, Kovács Martha, Lengyel Ida (Debreczenből), Pápay Vilma, Szalay növérek (H.-Nánásról), Glósz Mari, Jámbor Rozi (N.-Váradról), Karap Emma, Nagy Emma, Bodó Julia, Györösy Mari és Szabó Mari stb. kisasszonyokat. A tánczreggeli 6 óráig tartott. **B. J.**

* **A városnál** ma délelőtt az évnegyedes pénztárvizsgálat eszközöltetett. Minden rendben találtatott.

* **Gyuladás**. Nincs nap, hogy két-három kéménytüz kitörése ne jeleztetnek a tüzoltók őrtanyájára, melyek mindenike a kéményseprők gondatlanságából származik. Ez a körülmény volt egyik fő oka annak a rendszabálynak, mely közelebb életbe lép. E szerint a rendszabály szerint a város — felelős kéményseprő mesterek alkalmazásával kerületekre lesz osztva, s valamennyi felügyelő kéményseprő felelős lesz a kéménygyuladásokért.

* **Az ember tragédiája** szinházunkban tegnap hetedszer is zsufolt ház előtt került szinre. Mindenesetre becsületere válik ez a jelenség a mi kipróbált jó izlésü közönségünknek. Áhitatos figyelemmel hallgatják a magasztos költemény legszebb helyeit s az egeszet, nem különben a szép zenét, minden megtekintés után jobban és jobban látszanak átérteni és átérzeni. A felületesebb nézőt s az ifjuságot viszont a tarka-barka szin, komikusabb vagy zajosabb hatásu részletek elégitik ki. Krecsányi ur folyton javit és ujjit, igy a dögvészes halott körül — felszólalásunk s a szöveg értelmében — fákiyákat alkalmazott, csak arra kérjük még, hogy a franczia forradalmi jelenethez csináltasson nehány phrygiai sipkát; ez a korhü viselet, mig a sok cylinder és báránybőr sapka rontja az illuziót. A falanszter munkásait sem ártana egyformán kiöltöztetni s a jeges videket (ez a leggyöngébb diszlet) kissé kikorigáltatni, mert illuziót nem költhet durva kenéseivel; kérjük továbbá, hogy a londoni vásárjelenetben szüntesse meg a tánczolás közben elkövetett furcsa komediát, mely nemely embert tegnap ugyan megröhögtetett, ugy, hogy a müveltebb közönség kénytelen volt azt a látványt lepiszegni. Ez nem bohózat, hanem magasztos tanköltemény, a hol az ily kirivóbb részeket elég csak markirozni, és nem szabad előterbe vonni. Figyelmeztetjük továbbá a nőikar gyöngeségére, melyben egy orr-hang valami zsoltárt eneklő falusi vén asszony nyekegésével szokott kiválni. Mindezek apróbb hiányok, a melyeken könnyen lehet segiteni. A főszereplők jól játszanak s az előadás menete gyors és egybevágó.

* **Uj vasuti állomás**. F. hó 5-diktől kezdve a 2911. és 2912. sz. omnibusvonatok H.-Dorog állomások közt fekvő 9. sz. őrháznál feltételesek, ha t. i. utasok fel — vagy leszállanak, megállani fognak. Ezen megállóhely „Vidi puszta“ elnevezést nyert, megjegyezvén miszerint az ott felszálló utasok és feladott podgyász a dijak utánfizetése mellett szállittatnak. Emlitett vonatok közlekedésére nézve megjegyezzük, miszerint a 2911 sz. vonat délelőtti 7 óra 36 perczkor is a 2912 sz. vonat délutáni 5 óra 12 perczkor érkezik „Vidi puszta“ megálló helyhez.

* **Pörös világ**. A helybeli községi bírósághoz jan. hó folyamán bejelentetett:

Uj panasz:	292.
Elintéztetett:	142.
Egyezség kötve:	60
Megszünt régebbi pör:	115.

* **Az önk. tüzoltó egylet** folyó hó 21-én tarsas-mulatságot fog rendezni. — A mulatság tervezete fölött közelebb fog az egylet dönteni.

* **Szinész-vigalom** tartását hozza hirül a „Debr. Ell.“, mely jövő kedden tartatnek meg a „Korona“-ban, de a melyben, a szinészek nehány jó barátján kivül, csak is az első rendü tagok vehetnének részt. Ez utóbbi megszoritást mi épen nem tekintjük olyannak, hogy a vigalmat kellemesebbé tenné, mert a női-karban igen szép lányok vannak, a férfi karban pedig müvelt fiatal emberek is, a kikből idővel könnyen válhatnak elsőrendüekké. Mulassunk mindnyájan és ne csináljunk mindenkor és mindenből kanapé-processust!

* **Tolvajok világa**. A folyó évi jan. hó folyamán lopasért csak hét egyén, kihágásért 56, együtt 63 egyén fogatott el, kiknek nagyrésze el lett tolonczolva.

* **Ujitás**. A városi tanács a helybeli önk. tüzoltó-egylet számára egy omnibusz fecskendőt rendelt meg, mely a működő személyzetet egyszerre szállitja a vész szinhelyére. A gépezetet Walser Ferencz készíti 1600 frtba kerül.

* **Egy tanitó** pusztai iskolába 12 gyermek elemi oktatására kerestetik, értekezhetni e lapok szerkesztőségében.

Hazank s a külföld.

— **Napoleon herczeg Kossuthnál.** Napoleon herczeg, ki Kossuthnak s a magyar ügynek az 50-es évek felé buzgó szószólója volt a Tuilleriákban s a kiről Kossuth is Iratai-ban igen rokonszenvesen emlékezett meg, a minap Turinban járt ában látogatást tett a nagy hazafinál. A kormányzót lathatólag megörvendeztette a Bonaparte-család fejének látogatása, mely különben — mint a Figaro hiszi — az Alpesek tulsó felén különböző kommentárokra szolgálhat alkalmul.

= **A király** az utóbbi udvari bál alkalmával meghütötte magát, ennek következteben nem jelenhetett meg udvari ebéden és ez akadályozta az iparosok-báljat meglátogatni. A király — noha 1—2 napig nem hagyja el a szobát — végzi minden kormányzati teendőit.

= **A bécsi parlamenti** tudósitók budapesti kartársaiknak táviratí üdvözletére szinten táviratilag válaszoltak. — A parlamenti tudósitók és a képviselőházi elnökség közt felmerült konfliktus különben meg van oldva. Az elnökség elhatározta, hogy a helyiségeket két harmadreszben, az összes folyosókat pedig teljesen megnyitja a hirlapirók számára.

= **A m. kir. főudvarmester.** Édekes hirt közöl az „Aus der Gesellschaft.“ E szerint Szapáry Géza gróf m. kir. főudvarmester jelenleg Bécsben behatólag tanulmányozza a főudvarmesteri teendőket s az illetékes körökkel tanácskozik a ketté választandó főudvarmesteri hivatal hatásköre és határvonalai ügyében. Ezzel kapcsolatban az idézett lap megemliti, hogy nemcsak egy m. kir. főudvarmesteri, de egy m. kir. főkamarási iroda is fog szerveztetni s a budavári kir. palota egyik sarokszárnyában elhelyeztetni. Bármily nagy jelentőségü és örvendetes e közlemény, értékét leszállitja a lapok mult heti hire, hogy Szapáry Géza gróf — Olaszországba utazott, hol persze udvari és szertartási tanulmányokkal aligha foglalkozik.

— **Betörés**. Szatmárról irják: A jan. 30 ról 31-re hajló éjjelen eddig ismeretlen, de mindenesetre járatos tettesek törtek be a szatmári kir. törvényszék helyiségeibe. A tolvajok, mint következtetni lehet, az esteli órákban a kapu alatt őrt álló hajdu mellett észrevétlenül jutottak be az épületbe, s az első emeleten egyik kályhalyukban huzták meg magukat, s kapuzárás után, mikor biztonságban érezték magukat, egyik szoba falából a kályha mellől a téglákat kiszedvén, behatoltak a hivatalos helyiségekbe s ott minden irományt felforgattak, a Wertheim-szekrény alá petroleumot öntöttek, azt meggyujtották, hogy a szekrényt kinyissák; de a szekrény álkulcscsal nem nyilt fel. Bejárták majdnem az összes hivatalos helyiségeket s elloptak Móricz Lajos törv. elnöknek egy 50 forintos bundáját, több bünjelet, pár revolvert s egyéb apróságokat valamint kisebb mennyiségü pénzt is az elnöki szobából. Végre a tettesek több rétü spárgán a törvényszéki épület erkélyéről lebocsátkozva távoztak. Történt pedig ez a város közepén, a főtéren, a legélénkebb helyen!

— **Nagyváradon** vasárnap kigyuladt á Schlesinger ur tulajdonát képező nagy olajgyár, mely hétfőn is égett. A kár igen nagy.

— **Merénylet O'Donovan Rossa ellen.** New-Yorkban O'Donovan Rossára tegnap az utczán egy fiatal asszony, ki állitólag betegápolónő az angol kórházban, forgópisztolylyal ötször rálőtt. O'Donovan Rossa összerogyott de hir szerint nem sebesült meg sulyosan. A merénylő nőt elfogták.

— **A kelefi vasutak.** Párisból érkezett jelentés alapján a tőzsdén az a hir van elterjedve, hogy a porta a keleti vasutak csatlakozási vonalának kiépitését megtagadta.

— **Egyiptom.** A Havas ügynökség római távirata szerint Olaszország 100.000-nyi sereggel vonul — Massauhban nem fogja az olasz lobogót kitüzni, mert a megszállásnak csak ideiglenes jelleget akar kölcsönözni. Olaszország Egyiptomban együtt müködik Angliával, de müveleteiben csupán a Vörös-tenger partjára szoritkozik.

— **A világ legdrágább könyve.** Londonban nemrég fizette ki Quaritsch a legnagyobb összeget egy könyvert, amit eddig csak valaha is megfizettek E könyv: „Psalmorum, Codex, Latine, cum Hymnis, Oratione, Dominica, Symbolis et notis Musicis. Folio. Moguntiae 1449, Fust et Schoefter.“ S az árverésen teljes ötvenezer forintért vásárolta meg Quaritsch ur. Elképzelhető, hogy soha árverelő közönség még akkor nem éljenezett, mint mikor ezt az árt kikiáltották.

= **Budapest főkapitányi állása** Török Jánosnak, Temesvár sz. k. város közbecsülésben álló polgármesterének ajánltatott fel, ki annak elfogadására — ha a „N—t“ hirei alaposak — késznek is nyilatkozott. Török a legképzettebb, legtehetségesebb, legkipróbáltabb magyar közigazgatási tisztviselők egyike.

Muzsák.

— **Huszár Adolf** korán elhunyt szobrászunk által megkezdett, de még be nem fejezett müvek tovább készitése iránt, a Deák-szobor-bizottság már határozott. És pedig első határozatában kimondotta, hogy az aradi vértanuk szobrának befejezését Zala György fiatal szobrászra, Huszár egyik kiváló tanitványára bizza. Ezután a Deák-szobor elkészitőjéül Strobl Alajos lett inditványba hozva, kit a bizottság a mü elvállallására felkért, s a müvész szivesen elfogadta a megbizást. A müvész nem vesz igénybe tiszteletdijjat, csupán a napi kiadásai fedezését kivánjá a bizottságtól. A Huszár-hagyaték gondnoka meg lett bizva a Deák szobor elkészitése körüli gondos odással s ő hatalmaztatott fel arra is, hogy a felmerülő költségeket fedezze. A müvészi munkához szükséges segédeket és segédszemélyzetet szintén a hagyatéki gondnok fogja felfogadni, a szobor-bizottsággal egyetértőleg.

— **Rózsa albumot** szerkeszt jeles irónőnk G. Büttner Julia. Szép rózsa-képek lesznek benne s az ösmertebb költők levélben kérettek fel a rózsáról szóló költeményeik megküldésére.

— **Liszt Ferencz** haza, Budapestre jövetele óta igen jól érzi magát. Maga korrigálta ki „Király-dalá“-nak orchesztumra irt ujabb kiadását, mely a napokban hagyja el a sajtót. Szombaton zeneakadémiai előadásait is megkezdte.

Közgazdaság.

— **Husárak**: megállapitva s bejelentve 1885. február 4-től 11-ig. **46** kr. Rácz Györgynél Czegléd utcza 2599. sz. a. Csapó-utcza 10. sz. a. Rózsater 6. sz. alatt. — Kolb Jakabnál Rózsater 10 szám a. **48** kr. Erdei Jánosnál Hatvan utcza 1517. sz. a., Balogh Jánosnál Péterfia-utczán és Mester utczán. **50** kr. Erdei Jánosnál Sas-utcza 3. sz. a. Kolb Jakabnál Rózsater 10. sz. a. — Minden többi bejelentést mészárszékekben pedig **52 kr.**

Jegyzet: Magyar Gábor három székiben 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral drágább Debreczen, 1885. febr. 3-án.

Törvényszék.

— **Esküdtszéki tárgyalás**. A nagyszebeni törvényszék előtt a „Tribuna“ czimü oláh lap ellen tegnap folyt azle. Az incriminált czikk egyik passzusa nyiltan azt mondja, hogy vagy a románoknak vagy Magyarországnak el kell pusztulni, s mert a dolog igy áll, a románoknak lesniök kell az alkalmat, hogy ez országot alapjában felforgassák, s ellenségeivel szövetkezzenek. — A vádlottat egyhangulag fölmentette. (Ez az esküdtszék rendesen ilyen itéleteket hoz nemzetiségi kérdésekben, és a kormány még **egyszer se**, **n delegált helyette más esküdtszéket**! Szerk.)

Szinház. *Holnap, csütörtökön, febr. 5-én*: „**Kisasszony feleségem**“. **Szathmary** *Árpád 3-ik fellépte.*

Felelős szerkesztő: **Gáspár Imre.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

VILMOS LAJOS sörcsarnokában kitünő **érmelléki** borok kaphatók:

Uj-hegyi 1 liter	20 kr.
1882-ki ó asztali 1 lit. . .	26 kr.
1883-ki bakar 1 lit.	36 kr.
1880-ki bakar 1 üveg, 7 deczi	50 kr.

Naponta **friss** készült **prima**

élesztőt

legjobb minőségü, küld megrendelése minden **postai** vagy **vasutállomásra bérmentve legjutányosabb ár** mellett a

szegedi első élesztő gyár
SZEGEDEN

U. i. valódi szesz és elsőrendü élesztőért kezeskedünk.

podgyász egy fa-szekrénybe pakolva. András ur nagy ünnepélyességek között bontá fel a csomagot s kivett belőle egy rongyos, ócska selyem báli ruhát. — Felesége és öcse midőn meglátták a valamelyik legközelebbi telről hátra maradt báli ruba rongyait, — nem tudták nevessenek-é vagy bosszankodjanak az öreg ur rászedetésén.

De nem ugy András ur! csaknem összecsókolta a rongyhalmazt örömében.

— Üveg alá teszem, külön szekrényt csináltatok számára! — s örömében majdnem könnyeket huhatott.

— De férjem, — mondá a kis menyecske, — hiszen ez a legközelebbi divatról maradt fel.

— A divat sokat valtozik, de nem mindig uj! — mondá s nem lehetett aztán vele többet beszélni.

András ur csakugyan külön szekrényt csináltatott ritka régisége számára s ha valakinek nagyon kedvében akart járni, csak az Erzsébet szoknyáját mutatta meg neki.

Egy nap tudomására jutott, hogy a fővárosból egy hires régészekből álló társaság fog városukba érkezni, a város határában levő hun halmok megásása végett. András ur már napokkal azelőtt alig fért a bőrébe.

— Most már egy magamhoz illő, derék tudós társasággal fogok megismerkedni. Mondá s elhatározta, hogy a társaságot meghivja muzeumába.

Végre feljött a várva-vár nap; a tudósok megérkeztek s többek közt elfogadták az András ur szives meghivását is.

Az öreg ur büszke önérzettel vezeté őket lombtárába.

— Ez az én régiségtáram!

A tudósok figyelemmel nézegették az egyes darabokat; egyik-másik fejét csóválta sőt a fiatalabbjai még mosolyogtak is. De András ur mindezt nem vette észre, hanem a bámuló tudósokat a legbecsesebb régiségekhez: ereklyéihez vezette.

— Ez kérem — magyarázgatá az öreg ur, — Mátyás csizmája, az I-sö Ferdinánd bajuszkefeje, ez Zrinyi Ilona háló-köntöse s ez itt — mondá ragyogó szemekkel, — szent Erzsébet szoknyája!

A mint ez utóbbit kimondá, oly általános kaczaj tört ki a tudós urakból, hogy némelyike majd hanyatt dőlt jó kedvében. Nem tudott az egy sem szólni a nevetéstől, mig végre egy legkomolyabb megszánván az iruló-piruló András urat, mondá:

— De hiszen ilyen régiségeket, kérem, minden zsibárus boltban lehet kapni!

Talán montak még neki egyebet is; de András ur nem hallott, nem látott semmit; csak a gunykaczaj hangzott füleiben. Azt sem tudta, hogy mikor mentek el vendégei, — egyszer csak egyedül látta magát lomtárában.

Irtóztató haraggal vett elő egy hettollu buzogányt, neki rontott a régiségeknek, összevissza zuzta a szekrényeket és ereklyéket s mindaddig zuzott, rombolt maga körül, mig tökéletesen elfáradt s eszméletlenül összerogyott.

Bizony több hónapig volt beteg s reménynélküli állapotban András ur, de mégis sikerült visszatartani lelkét a másvilágra való elpályázástól. Midőn feépült, neje egy kis 3 hetes fiucskát tartott elébe.

— No nézd; én a te régiségeid helyett ezt a kis ujdonságot adom neked. Már megis van keresztelve: Gáborkának . . . hivják . . .

Az öreg ur dörmögött magában valamit, de nem mondta ki. Ugysem ért volna vele semmitsem! — Hanem a régészkedéssel annyira felhagyett, hogy antiquáriumának még alapját is széthányatta s jaj volt annak, ki csak trefából is merte neki mondani:

— Andris bátyám! mutassa meg a Szent Erzsébet szoknyáját! **Csőregh Gyula.**

Huzás folyó évi február 20-kán.

Összesen 10.000 nyeremény

1 sorsjegy 1 forint o. é.

A sorsjegyek valamint a sorsolási jegyzék portomentes megküldése czéljából 15 krajczár melléklendő a megrendeléshez.

II. KINCSEM-SORSJÁTÉK

1. főnyeremény forint

50.000

2. főnyeremény 20.000 3. főnyeremény 10.000 forint o. ért.

A sorsjegyek kaphatók:

A MAGYAR LOVAR-EGYLET SORSJEGY-IRODÁJÁBAN

Hatvani-utcza **BUDAPEST** Nemzeti Casino

ugyszintén valamennyi váltóházaknál, lottogyüjtődék és szivartözsdéknél.

további nyeremények 5000 frt 3000 frt

további nyeremények 2000 frt 1000 frt

11 sorsjegy 10 forint o. é.

A sorsjegyek valamint a sorsolási jegyzék portomentes megküldése czéljából 15 krajczár melléklendő a megrendeléshez.

Minden nyeremény készpénzben kifizettetik

NYILATKOZAT.

ANNA CSILLAG.

Én Csillag Anna, az óriáshaju értesitem a n. é. közönséget, miszerint az általam feltalált hajnövesztő kenőcsöt, melynek 14 havi használata után 185 czentiméter hosszu hajat szereztem, — a t. közönségnek is rendelkezésére bocsátom. A kenőcs szétküldése, melyből egy tégely használati utasitással együtt csupán 2 frt, egyedül és közvetlen gyáramból eszközöltetik. Minden hamisitás végett elhatároztam kenőcsömnek semmi néven nevezendő raktárt nem állitani. Ez okból kérem a tisztelt közönséget közvetlen gyáramhoz még pedig egyszerüen

CSILLAG és TÁRSA Budapesten

czim alatt fordulni.

Mai napig több mint 15 millió hölgy és férfi, köztük Európa legjelesebjei meggyőződtek hajam óriási hossza, szépsége és valódiságáról, mihez bő alkalmat nyujtott tiztnöt havi utazásom alatt Németország, Ausztria-Magyarország, mint Bécs, Berlin, Lipcse, Drezda, Hanover, Braunschweig, Magdeburg, Pesten stb. megfordultam és hajamat bárkinek is megmutattam. Hirneves hajnövesztő kenőcsöm orvositekintélyek által **Kitünő** jó szernek ismertetik el, különösen a haj és szakáll növesztésére nézve, a mely különben mint különlegeség fejgörcs, hajhullás, korpa és kopaszfejüség ellen. E kenőcs erősit a hajtalajt, miáltal a haj és szakáll növesztését elősegiti s azonkivül a legfinomabb toi ette kenőcs.

Mély tisztelettel,

CSILLAG ANNA.

Czég: CSILLAG és TÁRSA Budapest, király-utcza 26.

Dr. Deák

budapesti fogorvos

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

Debreczenbe tévén át müködését, tisztelettel jelenti, hogy

mindennemü fog- és száj-betegséget gyökeresen kezel,

odvas fogakat a legkitünőbb anyagokkal töm (plombiroz,)

ugy, hogy azok hosszu éveken át **használhatókká** maradnak.

Készit egyes müfogakat és egész fogsorokat a legujabb amerikai légnyomatu szerkezet szerint,

cs. kir. kizárólagos szabadalmazott

RUGALMAS SZÁJPADLÁSSAL

melyek nem csak **a beesett arczokat kitöltik, de jóhangzásu beszédre és rágásra is tökéletesen alkalmasak.**

A fogkő, vagy bármily lerakodmány által éktelenné vált fogakat kitisztitja.

A használhatlanná lett fogakat és gyökereket eltávolitja.

Rendel d. e. 9 12-ig és d. u. 2 4 óráig. Hajdu-ház a „BIKA“ szállodával szemben, I-sö emelet. Bejárat nagycsapó-utcza 1 sö kapu.

A Pain-Expeller!

A rideg időszak beálltával bátrak vagyunk ezen rég bevált háziszerre felhivni figyelmét azon megjegyzéssel, hogy az ismert meglepő gyógyeredmények csüz és köszvénybántalmaknál csakis a valódi „Pain-Expeller horgonynyal“ használata által éretett el. A szer vételénél tessék a gyárijegyre „horgony“-ra ügyelni s más fajtát nem venni. Ezen szigoruan szolid eredeti készitmény 40 és 70 kros árban a legtöbb gyógyszertárban készletben tartatik. **Richter F. Ad. és társa, Bécs.** — Főraktár Prágában az „arany oroszlán“ gyógyszertárban, Niklasplatz 7.

301

Mària-celli

GYOMOR-CSEPPEK,

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

felülmulhatatlan az **étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés, hugyköképződés, tulságos nyalkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás** (ha az a gyomorból ered), **gyomorgörcs, székszorulás, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta-, lép- és máj-betegség, aranyeres bántalmak ellen.**

Egy üvegcse ára használat utasitással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Kotschneck E., Göltl N és Tamássy B. urak gyógyszertáraiban, Hajdu-Szoboszlón Trocsányi Imre gyógyszertárában, Kis-Marján Gallasz Frigyes gyógysz., Barta Zoltán Kun-Szent-Márton, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Károly,

„őrangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában **Kremzierben, Morvaországban.**

A LEGJOBB CZIGARETTA-PAPIR a valódi

LE HOUBLON

franczia gyártmány.

Cawley és Henry-töl Párizsban.

Utánzásoktól mindenki óvatik.

A czigaretta-papir csak akkor valódi, ha minden egyes lap LE HOUBLON bélyeggel és mindenik boritók az allant álló védjeggyel és aláirással el van látva.

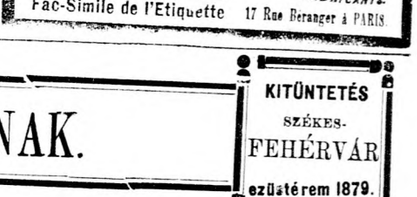

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Beranger à PARIS.

KITÜNTETÉS SZEGED érdeméremmel 1876.

KITÜNTETÉS SZÉKES-FEHÉRVÁR ezüstérem 1879.

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KŐNYOMDÁJA

DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KŐNYOMDAI-MUNKÁK

gyors és pontos elkészitésére; elvállal:

tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;

diszmüveket arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

ROVATOZOTT IVEKET;

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, **a legjutányosabb árban** eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **›DEBRECZEN‹** cz. hirlapban **a legolcsóbban számitva közzé teszek.**

KUTASI IMRE,

könyv- és könyomda-tulajdonos.

KITÜNTETÉS LONDON

DEBRCZENBEN, FŐPIACZ, SZ. NAGY KÁROLY ház.

DISZOKLEVÉL 1871-ben.

Debreczen, 1885. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.